

Posudek vedoucí na diplomovou práci

Tetiana Kurbatova

Лирика и эпос Сергея Есенина в чешских переводах (Lyrika a epos Sergeje Jesenina v českých překladech)

Autorka předkládané práce, Mgr. Tetiana Kurbatova, si klade za cíl prozkoumat způsob přijetí poezie S. Jesenina v české překladové tradici. Takto rozvržená práce ne pomezí dvou literatur, kultur a vždy nabízí celou řadu zajímavých komparací; navíc poezie S. Jesenina je pozoruhodná tím, že – jak ukazuje i autorka – přitahuje již po celé generace velmi kvalitní překladatele. Práce je členěna do čtyř obširných kapitol, z nichž první je zaměřena na obecný přehled překladů do češtiny (od 20. let 20. století po současnost) včetně základní literárněvědné recepce, další je věnována tvůrčí metodě S. Jesenina (důraz je zde kladen jak na specifika obrazného jazyka, tak na fonetickou stránku a tendenci k hovorovosti), zvláště v období jeho práce na cyklu Moskva kabackaja (1922–1923), následuje oddíl nazvaný „metodologické základy“ věnovaný teorii překladu a práci uzavírá komparace překladů vybraných básní z uvedeného cyklu (překladatelé B. Mathesius, Jiří Víška, V. Daněk a J. Zábrana). Jako metodologická východiska pro teorii překladu si autorka zvolila klasickou práci J. Levého a pro oblast jeseniovských překladů odborné texty O. Uličné.

Nejprve k pozitivním stránkám textu: autorka se tématu ujala s nadšením a nasazením, který u současných studentů humanitních oborů už není vůbec samozřejmostí. Předností je též to, že je důkladně obeznámena s hlavními básníkovými díly a seznámila se i knižně publikovanými překlady do češtiny.

Těžiště práce spatřuji v poslední kapitole, kde se autorka ukázala jako citlivá interpretka některých míst originálu i překladů do češtiny; vypořádala se i s nelehkým úkolem komparace několika možných překladů (zejména různé varianty u V. Daněka a J. Zábrany); pokoušela se v přebásnění zohledňovat jak sémantický plán, tak oblast výrazových prostředků. Pěkná je interpretace vycházející z čtení Jeseninových básní postavených na jednotě a neodlučitelnosti protikladů (čerti a andělé) a také výtka týkající se toho, že se překladatelům nepodařilo nalézt adekvátní výraz pro překlad výrazu *благодать*, který autorka – spolu s dalšími prvky pravoslaví – vnímá jako klíčový prvek pro pochopení světa Jeseniových básní.

Zmíněný entuziasmus se však někdy ukázal na překážku skutečně pečlivého zpracování látky a zejména analytického přístupu, který je pro takto rozvrženou práci nepostradatelný. Předešlu, že

sekundární literatura je zpracována jen výběrově a že práce nepůsobí ústrojným celkem. Zvláštní úskalí představovala metodologie (nejen v oblasti teorie překladu, ale v kompozici a strukturaci práce jako celku).

Při komponování textu, který vůbec vznikl nadměru hekticky, bylo potřeba neustále čelit několika nebezpečím, jež popíši v další části posudku; obávám se, že se jejich relikty nepodařilo zcela vymýtit ani ve finální podobě práce (úhrn a míra nedostatků zaráží, zvláště vezmeme-li v úvahu, že se jedná o diplomovou práci, kde bychom s řadou z nich počítali jako s běžnými „pracovními návyky“).

1. Vymezení tématu – na vágnost a nejasnost ukazuje už název diplomové práce, který se ani nepřekrývá s finálním řešením – to je nakonec pojato daleko úžeji (cyklus Moskva kabackaja), což bylo určitě správné rozhodnutí, současně ale ukazuje na to, že autorka od začátku neměla u vymezení tématu jasnější představu, to se vlastně ustavovalo až „za chodu“.

2. Základní slabinu práce spatřuji v metodologii, s níž T. Kurbatova přistupovala ke zvolenému tématu, práce – hlavně v počátečních stadiích – postrádala jakoukoli systematičnost, její strukturace nese známky chaosu. Dále projevuje nepoučenost literárněteoretickým myšlením (ztotožňování lyrického hrdiny s autorem; zcela nevědecký důraz na čtenářské emoce, které v nás text údajně vyvolává; některé umělecké prostředky – hlavně v oblasti fonetiky – jsou spojovány přímo s kladnými či zápornými emocemi; používá výrazy jako „smělost“ básníka apod.)

3. Zapojení relevantní sekundární literatury – je spíše namátková, náhodná než vyvážená.

4. Pramenná základna zůstala omezena na texty dostupné na webu, zcela bylo rezignováno na původní záměr provést rešerši v dobových periodikách, což by mohlo znamenat skutečný a reálný badatelský přínos.

5. Prohřešky proti odbornému stylu a potíž s uváděním kompletních a sjednocených bibliografických údajů: silná tendence k publicismům, jindy se objevují prvky hovorového stylu, množství překlepů a pravopisných chyb (v obou jazycích) bylo v ranějších fázích práce až dechberoucí, způsob citování primární i sekundární literatury kolísal ve všech položkách.

6. I interpretačně zůstaly některé oblasti – s odkazem na nedostatek času – nevyužity či dále nerozvedeny: např. specifika přírodních motivů, typ jeseniovske subjektivity (ve výkladu zatížený představou otisků reálného života S. Jesenina do básní).

Předkládaná diplomová práce však přes všechny zmíněné nedostatky splňuje, hlavně díky interpretačním pasážím, požadavky kladené na tento typ odborné práce. Práci k obhajobě doporučuji a navrhuji známku dobře.

V Praze dne 15. 7. 2020

Mgr. Hana Kosáková, Ph.D.